

1. Voor de voorgeschiedenis verwijs ik naar de gedenkboeken van J. Roelink, *Vijfenzeventig jaar Vrije Universiteit 1880/1955. Gedenkboek bij het vijfen zeventigjarig bestaan der Vrije Universiteit* (Kampen 1955) en idem, *Een blinkend spoor. Beeld van een eeuw geschiedenis der Vereniging voor wetenschappelijk onderwijs op gereformeerde grondslag 1879-1979* (Kampen 1980). Zie ook M. van Os en W. J. Wieringa (red.), *Wetenschap en rekenschap 1880-1980. Een eeuw wetenschapsbeoefening aan de Vrije Universiteit* (Kampen 1980). Een analyse van deze herdenkingen biedt A. Th. Van Deursen, 'De Vrije Universiteit in eigen spiegel. Een vergelijking van vier herdenkingen', in: J. P. Verhoogt e.a. (red.), *Vinden en zoeken: Het bijzondere van de Vrije Universiteit* (Kampen 1997) 25-43. In 2005 verscheen A. Tervoort, *Wetenschap en samenleving. Groei en ontwikkeling van de v u-familie in beeld* (Amsterdam 2005). Voor biografische gegevens wordt impliciet steeds verwezen naar de bekende lexica.

2. De Faculteit der Godgeleerdheid (voortaan afgekort tot FdG) werd officieel op 8 december 1880 geïnstitueerd, op 1 februari 1882 werd de Faculteit der Letteren geïnstitueerd en op 6 juni 1884 de juridische faculteit.

3. Als eerste student staat ingeschreven J. H. Houtzagers (zonder datum); N. Schouten werd ingeschreven op 4 oktober 1880; H. Pandermaat werd ingeschreven op 19 oktober 1880. In november volgde nog C. C. Hartong van Ark.

4. Een algemeen overzicht biedt A. J. Rasker, *De Nederlandse Hervormde Kerk vanaf 1795. Haar geschiedenis en theologie in de negentiende en twintigste eeuw* (Kampen 1974). Verwijzing naar deze en andere algemene literatuur wordt steeds verondersteld. Slechts in bijzondere gevallen wordt er expliciet naar verwezen.

5. Voor de Groninger theologie zie men J. Vree, *De Groninger godgeleerden. De oorsprongen en de eerste periode van hun optreden (1820-1843)* (Kampen 1984).

6. Voor de moderne theologie geldt nog steeds de dissertatie van K. H. Roesingh als een standaardwerk, *De moderne theologie in Nederland. Hare voorbereiding en eerste periode* (Leiden 1914).

7. Zie J. Th. Rijper, *De bediening neergelegd. Een kwantitatief en inventariserend onderzoek naar Nederlandse Hervormde predikanten in de 19e eeuw, die uit de*